

2026 - 2030

Innehåll

1 VISION	3
2 VÄRDEN OCH STYRKOR	3
2.1 Värderna	3
2.2 Styrkor	4
3 PRIORITERINGAR	5
3.1 Stimulans av en kreativ atmosfär	5
3.2 Stöd för barn- och ungdomskultur	5
3.3 Tillgänglighet till kultur	6
4 REGIONALT SAMARBETE	6
4.1 Aktivt samarbete och partnerskap över gränserna	7
4.2 Satsningar på kulturvälfärd och den kreativa ekonomin	7
4.3 Samarbete inom kommunikation och marknadsföring	8
5 PROGRAMMETS PROCESS OCH BAKGRUND	9
Källor	11

Sisällys

1 VISIO	3
2 ARVOT JA VAHVUUDET	3
2.1 Arvot	3
2.2 Vahvuudet	4
3 PAINOPISTEET	5
3.1 Luovan ilmapiirin virittäminen	5
3.2 Lasten- ja nuorten kulttuurin tukeminen	5
3.3 Kulttuurin saavutettavuuden edistäminen	6
4 ALUEELLINEN YHTEISTYÖ	6
4.1 Aktiivinen yhteistyö ja kumppanuus yli rajojen	7
4.2 Kulttuurihyvinvointiin ja luovaan talouteen panostaminen	7
4.3 Yhteistyö viestinnässä ja markkinoinnissa	8
5 OHJELMAN PROSESSI JA TAUSTA	9
Lähteet	11

Godkänd - Hyväksytty:

- samkommunstyrelsen vid Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK) 29.8.2025
- landskapsstyrelsen vid Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto 18.8.2025
- kuntayhtymähallitus, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK) 29.8.2025
- maakuntahallitus, Pohjanmaan liitto 18.8.2025

1 VISION

Det österbottniska kulturlivet syns, hörs och känns. I Österbotten blomstrar kulturlivet unikt och mångsidigt som en del av ett välmående och tryggt samhälle. En hållbar kultur vilar på tradition, projicerar på framtiden och inspirerar till innovation.

2 VÄRDEN OCH STYRKOR

2.1 Värden

Öppenhet och delaktighet

Österbottens kulturfält är öppet och välkomnande för alla. Det erbjuder mångsidiga möjligheter till deltagande och påverkan oberoende av bakgrund, ålder eller bostadsort. Kulturell tillgänglighet och delaktighet stärker gemenskap och livskvalitet.

Kreativitet och hållbarhet

Kulturen lever i dialog mellan tradition och förnyelse. I Österbotten värnas kreativitet som främjar kulturell hållbarhet och skapar förutsättningar för att leva och verka i en kulturellt rik och på alla sätt ansvarsfull miljö.

1 VISIO

Pohjalainen kulttuurielämä näkyy, kuuluu ja tuntuu. Pohjanmaalla kulttuurielämä kukoistaa omaleimaisena ja monimuotoisena osana hyvinvoivaa ja turvallista yhteiskuntaa. Kestävä kulttuuri nojaa perinteeseen, katsoo ennakoiden tulevaisuuteen ja innostaa innovoimaan.

2 ARVOT JA VAHVUUDET

2.1 Arvot

Avoimuus ja osallisuus

Pohjanmaan kulttuurikenttä on avoin ja kutsuva kaikille. Se tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa riippumatta taustasta, iästä tai asuinpaikasta. Kulttuurinen saavutettavuus ja osallisuus vahvistavat yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua.

Luovuus ja kestävyys

Kulttuuri elää vuoropuhelussa perinteen ja uuden välillä. Pohjanmaalla vaalitaan luovuutta, joka ruokkii kulttuurista kestävyyttä ja luo edellytyksiä elää sekä toimia kulttuurisesti rikkaassa ja kaikin puolin vastuullisessa ympäristössä.

Förtroende och samarbete

Kulturaktörerna bygger sin verksamhet på ömsesidigt förtroende och aktivt samarbete. Partnerskap över sektorsgränser är en förutsättning för ett livskraftigt kulturliv.

Internationalisering och mångfald

Österbotten är en kulturellt mångfacetterad region där tvåspråkighet och mångkulturalism ses som styrkor. Regionen är naturligt integrerad i internationella nätverk, och kulturen fungerar som en brobyggare både lokalt och globalt.

Resiliens och trygghet

Kulturen stärker individers och samhällens mentala motståndskraft i kriser. Den skapar hopp, mening och stabilitet i en föränderlig värld. Kulturen är en del av samhällets övergripande säkerhet och utgör en del av försörjningsberedskapen.

2.2 Styrkor

- Kulturlivet i Österbotten är levande och mångsidigt med internationella nätverk.
- Det finns ett starkt föreningsfält och aktiva, handlingskraftiga kulturaktörer i regionen.
- Kulturförskolan för barn och unga har utvecklats långsiktigt.
- Förbindelserna över Kvarken och samarbetet med de nordiska länderna erbjuder unika möjligheter.

Luottamus ja yhteistyö

Kulttuuritoimijat rakentavat toimintansa keskinäiseen luottamukseen ja aktiiviseen yhteistyöhön. Kumppanuudet yli sektorirajojen ovat edellytys elinvoimaiselle kulttuurille.

Kansainvälisyys ja moninaisuus

Pohjanmaa on kulttuurisesti moninainen maakunta, jossa kaksikielisyys ja monikulttuurisuus nähdään voimavaroina. Alueella toimitaan luontevasti kansainvälisissä verkostoissa, ja kulttuuri toimii sillanrakentajana niin paikallisesti kuin globaaleissakin yhteyksissä.

Resilienssi ja turvallisuus

Kulttuuri vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen henkistä kriisinkestävyyttä. Se luo toivoa, merkityksellisyyttä ja vakautta muuttuvassa maailmassa. Kulttuuri on osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, ja se tunnustetaan osana huoltovarmuutta.

2.2 Vahvuudet

- Kulttuurielämä Pohjanmaalla on elävää, monimuotoista ja kansainvälisesti verkottunutta.
- Alueella toimii vahva yhdistyskenttä sekä aktiivisia, omatoimisia kulttuuritoimijoita.
- Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta on kehitetty pitkäjänteisesti.
- Merenkurkun alueen yhteydet sekä yhteistyö Pohjoismaiden kanssa tarjoavat ainutlaatuisia mahdollisuuksia.

3 PRIORITERINGAR

Det uppdaterade kulturprogrammet innehåller tre prioriteringar:

1. Stimulans av en kreativ atmosfär
2. Stöd för barn- och ungdomskultur
3. Tillgänglighet till kultur

3.1 Stimulans av en kreativ atmosfär

Ambitionen är att garantera aktörerna på kulturfältet i Österbotten, från yrkesverksamma till frivilligarbetare, goda verksamhetsförutsättningar. En kreativ atmosfär byggs redan genom konstundervisning för barn och unga och fortsätter genom konstnärlig yrkesutbildning och konststudier inom den fria bildningen. Alla åldersgrupper garanteras möjlighet att utöva kultur. En kulturpositiv atmosfär, lämpliga arbetslokaler, erbjudande av arbetstillfällen och utveckling av kunnandet är förutsättningar för att uppnå kulturell hållbarhet i Österbotten. Landskapet är attraktivt och stabilt och yrkesverksamma inom kultursektorn kan försörja sig på sitt arbete. Att skapa nätverk både i övriga Finland och med Sverige samt andra nordiska länder skapar synergier. Aktiv intressebevakning är en förutsättning för kultursektorns livskraft i regionen.

3.2 Stöd för barn- och ungdomskultur

I Österbotten görs redan nu betydande satsningar på kulturutbudet för barn och ungdomar, men för att säkerställa geografisk jämlikhet är det viktigt att stärka tillgången till grundläggande konstundervisning och kulturfostran i hela landskapet. Barn och unga ska, oavsett socioekonomisk bakgrund, ha möjlighet att ta del av offentligt och professionellt producerat kulturutbud, till exempel i skolan och på

3 PAINOPISTEET

Päivitetty kulttuurihojelma sisältää kolme painopistettä:

1. Luovan ilmapiirin virittäminen
2. Lasten- ja nuortenkulttuurin tukeminen
3. Kulttuurin saavutettavuuden edistäminen

3.1 Luovan ilmapiirin virittäminen

Pohjanmaalla kulttuurikentän toimijoille ammattilaisista vapaaehtoistyötä tekevin halutaan taata hyvät toimintaedellytykset. Luova ilmapiiri rakentuu jo lasten ja nuorten taidekasvatuksesta jatkuena aina taidealan ammattikoulutukseen ja vapaan sivistystyön taideopintoihin. Kaikenikäisille turvataan mahdollisuus harrastaa kulttuuria. Kulttuurimyönteinen ilmapiiri, riittävät työtilat, työtilaisuuksien tarjoaminen ja osaamisen kehittäminen ovat edellytyksiä sille, että Pohjanmaalla toteutuu kulttuurinen kestävyys. Maakunta on veto- ja pitovoimainen ja kulttuurialan ammattilaiset pystyvät elättämään itsensä työllään. Verkostojen luominen niin muualle Suomeen kuin Ruotsiin ja muihin pohjoismaihin tuo synergiaa. Aktiivinen edunvalvonta on edellytys alueen kulttuurialan elinvoimaisuudelle.

3.2 Lasten- ja nuortenkulttuurin tukeminen

Pohjanmaalla panostetaan jo nykyisin kulttuuritarjontaan lapsille ja nuorille, mutta maantieteellisen tasa-arvon vuoksi on tärkeää vahvistaa taiteen perusopetuksen ja kulttuurikasvatuksen saatavuutta koko maakunnan alueella. Lasten ja nuorten tulee voida osallistua julkiseen ja kulttuurin ammattilaisten tuottamaan kulttuuritarjontaan sosioekonomisesta taustastaan riippumatta, esimerkiksi koulussa ja kir-

bibliotek. Detta stärker välmåendet, delaktigheten samt den sociala och kulturella hållbarheten. Så som framtida kulturproducenter och -konsumenter deltar barn och ungdomar aktivt också i planering och genomförande av kulturevenemang och kulturprojekt.

3.3 Tillgänglighet till kultur

Alla har rätt att ta del av och skapa kultur, vilket ger livskvalitet i vardagen. I landskapet satsar man särskilt på att tillgodose barns och ungas kulturella rättigheter. Det ska vara möjligt att ta del av professionellt producerad kultur på rimligt avstånd från hemmet och till rimliga kostnader. Kultur är en del av en hållbar livsstil, och tillgängligheten till kulturservice kan stödjas för de grupper som har svårast att ta del av dem. Landskapets alltmer mångkulturella befolkning deltar i allt högre grad både i konsumtionen och produktionen av kultur, vilket främjar integrationen. Kultur stärker samhällsgemenskapen, kreativiteten och resiliensen.

4 REGIONALT SAMARBETE

I Österbotten finns ett starkt engagemang för att främja särskilt tillgänglighet, barn- och ungdomskultur samt en kreativ atmosfär – teman som även är centrala prioriteringar i kulturprogrammet. Det finns både vilja och strukturer för samarbete inom hela kulturfältet, från barnkultur till kulturturism. De större och mer etablerade organisationerna bär ofta huvudansvaret för helheten, men erbjuder gärna möjligheter också för mindre aktörer inom området. Samarbete bedrivs också över landskaps- och nationsgränserna. Många aktörer inspireras av möjligheterna att nå ut till invånarna och göra dem delaktiga på nya sätt, vilket ökar tillgäng-

jastoissa. Tämä vahvistaa hyvinvointia, osallisuutta sekä sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Lapset ja nuoret osallistuvat aktiivisesti tulevana kulttuurin tekijöinä ja kuluttajina kulttuuritapahtumien ja -hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

3.3 Kulttuurin saavutettavuuden edistäminen

Oikeus kulttuuriin osallistumiseen ja sen luomiseen kuuluu kaikille, mikä tuo elämänlaatua arkeen. Maakunnassa panostetaan erityisesti lasten ja nuorten kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen. Ammattimaisesti toteutettuun kulttuuritarjontaan tulee voida osallistua kohtuullisen matkan päästä kotoa ja kohtuullisin kustannuksin. Kulttuuri on osa kestävää elämäntapaa ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta voidaan tukea niille ryhmille, joita kulttuuripalvelut tavoittavat heikoimmin. Maakunnan kulttuurillisesti moninaistuva väestö osallistuu yhä vahvemmin kulttuurin kuluttamiseen ja tuottamiseen, mikä edistää yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä, luovuutta ja resilienssiä.

4 ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

Pohjanmaalla sitoudutaan vahvasti erityisesti saavutettavuuden, lasten ja nuorten kulttuurin sekä luovan ilmapiirin edistämiseen, jotka ovat myös kulttuuriohjelman painopisteiden teemoja. Yhteistyöhön on tahtoa sekä rakenteita läpi kulttuurin kentän aina lastenkulttuurista kulttuurimatkailuun. Isommat ja vakiintuneemmat organisaatiot toimivat usein vetovastuussa kokonaisuuksista, mutta tarjoavat mielellään mahdollisuuksia myös pienemmille alan toimijoille alueella. Yhteistyötä tehdään myös maakunnan ja valtakunnan rajojen yli. Myös alueen asukkaiden tavoittaminen ja osallistaminen uusilla tavoilla sekä saavutettavuuden

ligheten och livskvaliteten. För att det regionala samarbetet ska fungera smidigt efterlyses fler möjligheter till nätverkande, flexibla strukturer som möjliggör den fjärde sektorns och folkrörelsernas engagemang i kultur, stöd för att aktivera och engagera frivilliga samt långsiktig finansiering av kulturen.

Det regionala samarbetet inom kulturprogrammet främjas särskilt på följande sätt:

4.1 Aktivt samarbete och partnerskap över gränserna

I Österbotten präglas kulturlivet av ett aktivt samarbete. Initiativ och projekt samordnas redan i ett tidigt skede. En öppen och jämlik dialog mellan kulturfältet, kommuner, företag samt representanter för tredje och fjärde sektorn skapar de bästa förutsättningarna för samverkan. Professionell och frivillig kulturverksamhet ses som kompletterande och lika värdefulla uttrycksformer. Delning av kompetens och resurser utgör grunden för samarbete mellan aktörer av olika slag och storlek. Inom kulturfinansieringen eftersträvas mångsidiga finansieringsmodeller där offentliga och privata medel möts. Kommunernas offentliga stöd kan också förverkligas genom partnerskapsavtal och andra former av samarbete. Samverkan byggs och bedrivs över sektors-, landskaps- och nationsgränserna.

4.2 Satsningar på kulturvälfärd och den kreativa ekonomin

Tvärsektoriellt samarbete öppnar nya möjligheter, möjliggör djärva initiativ och förbättrar tillgången till kulturutbudet. Kulturen erkänns ha ett mångsidigt värde och spelar en viktig roll, särskilt ur välfärdens och regionalekonomins synvinkel. I Österbotten finns en medvetenhet om kulturens betydelse för invånarnas hälsa och välbefinnande. Arbetet med kulturvälfärd fortsätter i form av tvärprofessio-

ja elämnlaadun lisääminen innostaa monia toimijoita. Alueelliseen yhteistyön sujuvoittamiseksi toivotaan lisää mahdollisuuksia verkostoitumiseen, notkeita rakenteita neljännen sektorin ja kansanliikkeiden toiminnan mahdollistamiseksi kulttuurin parissa, tukea vapaaehtoisten aktivointiin ja sitouttamiseen sekä pitkäjänteistä kulttuurin rahoitusta.

Kulttuuriohjelman alueellista yhteistyötä edistetään erityisesti seuraavilla tavoilla:

4.1 Aktiivinen yhteistyö ja kumppanuus yli rajojen

Pohjanmaalla toimijat tekevät aktiivista yhteistyötä. Aloitteet ja hankkeet saatetaan yhteen jo varhaisessa vaiheessa. Avoin ja tasavertainen dialogi kulttuurikentän, kuntien, yritysten, kolmannen ja neljännen sektorin edustajien välillä tarjoaa parhaat edellytykset yhteistyölle. Ammattilaisten ja harrastajien kulttuuritoiminta nähdään toisiaan täydentävinä ja yhtä arvokkaina toimintamuotoina. Osaamisen ja resurssien jakaminen muodostaa perustan erilaisten ja erikokoisten toimijoiden yhteistyölle. Kulttuurin rahoituksessa etsitään aktiivisesti erilaisia rahoitusmuotoja, joissa julkinen ja yksityinen raha kohtaavat. Kuntien julkinen tuki voi toteutua myös kumppanuussopimusten ja muun yhteistyön muodossa. Yhteistyötä luodaan ja tehdään yli kulttuurialan, maakunnan ja valtakunnan rajojen.

4.2 Kulttuurihyvinvointiin ja luovaan talouteen panostaminen

Sektorirajat ylittävä yhteistyö avaa uusia mahdollisuuksia, tuottaa rohkeita aloitteita ja lisää kulttuuritarjonnan saavutettavuutta. Kulttuurilla nähdään olevan monenlaista arvoa ja sillä on merkittävä rooli erityisesti hyvinvoinnin ja aluelouden näkökulmasta. Pohjanmaalla tunnetaan kulttuurin merkitys asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Kulttuurihyvinvoinnin parissa tehdään

nellit och tvärsektoriellt samarbete, särskilt inom strukturerna för att främja hälsa och välfärd i samverkan med välfärdsområdet. Evenemang och kulturverksamhet synliggör hela kulturfältet både regionalt och över regiongränserna – även på internationell nivå. Den kreativa ekonomin stärks genom att främja kulturentreprenörskap och samverkan mellan olika sektorer. Att tillvarata kreativ kompetens bidrar positivt till sysselsättningen inom kulturbranschen i landskapet. Nya initiativ kräver ett modigt framtidsperspektiv och förmågan att identifiera möjligheter. Tjänster och produkter som utvecklas i gränssnittet mellan kultur och andra sektorer ökar landskapets attraktionskraft och konkurrenskraft. Detta förutsätter långsiktiga satsningar från flera aktörer samt resurser från både den offentliga och privata sektorn. För att kunna mäta framgång är det viktigt att definiera gemensamma mål och indikatorer.

4.3 Samarbete inom kommunikation och marknadsföring

Effektiv kommunikation och marknadsföring inom kulturektorn förutsätter strategisk planering och en koncentration av resurserna till de mest verkningsfulla kanalerna. I kommunikationen beaktas dessutom tillgänglighet och ansvarsfullhet. Den digitala *Kulturbanken*, som tas i bruk i Österbotten, fungerar som ett skyltfönster för det regionala kulturutbudet och -tjänsterna. Kulturen är närvarande och synlig i medielandskapet, i det offentliga rummet och i vardagen – från stadsmiljön till landsbygdens mötesplatser. Den österbottniska kulturen lyfts fram både nationellt och internationellt, och kulturturismen är ett prioriterat tema inom den regionala kommunikationen. Vid sidan av kulturutbudet betonas kulturens betydande samhälls- och regionalekonomiska roll i landskapet. Kulturen kommuniceras aktivt både i traditionella och digitala medier.

edelleen monialaista yhteistyötä alueellisesti, erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteissa yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Tapahtumat ja kulttuuritoiminta luovat näkyvyyttä koko kulttuurialalle alueellisesti ja laajemminkin yli alueen rajojen, myös kansainvälisesti. Luovaa taloutta edistetään vahvistamalla kulttuuriyrittäjyyttä ja eri sektoreiden yhteistyötä. Luovan osaamisen hyödyntäminen vaikuttaa myönteisesti alan ammattilaisten työllisyyteen maakunnassa. Uusien avauksien syntyminen edellyttää rohkeaa katsetta tulevaisuuteen ja mahdollisuuksien tunnistamista. Kulttuurin ja muiden alojen yhteistyöhön perustuviin palveluiden ja tuotteiden synty lisää maakunnan vetovoimaa ja kilpailukykyä. Tämä edellyttää pitkäkestoisia panostuksia monelta eri taholta sekä resursointia yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Onnistumisen mittaamiseksi on tärkeää löytää yhteiset tavoitteet ja mittarit.

4.3 Yhteistyö viestinnässä ja markkinoinnissa

Viestinnän ja markkinoinnin koordinointi kulttuuritoimijoiden välillä vaatii suunnitelmallisuutta ja resurssien keskittämistä parhaiten tavoitettaviin kanaviin. Viestinnässä huomioidaan lisäksi saavutettavuus ja vastuullisuus. Pohjanmaalla käyttöön otettava *Kulttuuripankki*-verkkopalvelu toimii näyteikkunana alueen kulttuuritarjontaan ja -palveluihin. Kulttuuri näkyy ja puhututtaa alueella mediassa, kaupunkikuvassa sekä kylän raiteilla. Näkyvyyttä pohjalaiselle kulttuurille haetaan sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja kulttuurimatkailu on yksi alueellisen viestinnän kärkiteemoista. Kulttuuritarjonnan ohella maakunnassa tuodaan esiin kulttuurin merkittävä yhteiskunnallinen ja aluetaloudellinen rooli. Kulttuurista viestitään aktiivisesti sekä perinteisessä että digitaalisessa mediassa.

5 PROGRAMMETS PROCESS OCH BAKGRUND

Uppdateringen av Kulturprogram Österbotten genomfördes våren 2025. Det tidigare programmet för åren 2021–2025 granskades på nytt, särskilt vad gäller visionen, prioriteringarna samt samarbetsformer och arbetssätt. Innehållet i kulturprogrammet uppdaterades och omarbetades för att bättre svara mot de förändringar som skett i verksamhetsmiljön. Uppdateringsarbetet genomfördes genom tre tvåspråkiga digitala workshoppar som faciliterades av konsultbyrån för regional utveckling *MDI part of FCG*. Materialet till kulturprogrammet har uppdaterats av MDI:s sakkunniga utifrån de diskussioner och det material som togs fram i workshopparna.

En aktuell, parallell process i Österbotten är arbetet med den nya landskapsstrategin för Österbotten. På nationell nivå är en viktig kulturpolitisk åtgärd den nya kulturpolitiska redogörelsen som överlämnades till riksdagen i slutet av 2024. Redogörelsen kommer att påverka kulturfältet på lång sikt, med mål sätta ända fram till 2040-talet (Statsrådet 2024). På det nationella fältet kommer också reformen av bildningsförvaltningen att ha betydelse inom den närmaste framtiden. I och med reformen inrättas en ny konst- och kulturmyndighet, vilket även har regionala konsekvenser – enligt lagförslaget kommer de regionala konstkommissionerna att avskaffas. Målet är att lagen träder i kraft i början av år 2026. (Taike). Ett nytt fenomen inom kulturpolitiken är också att kulturens roll i frågor om säkerhet och försörjningsberedskap lyfts fram i den offentliga diskussionen. Kultur ses som särskilt viktig för den mentala motståndskraften i kriser (Försörjningsberedskapscentralen 2024). En aspekt som diskuterades livligt under uppdateringsprocessen var den internationella dimensionen, vilken på ett oväntat och konkret sätt aktualiserades när humorgruppen KAJ från Vörå i mars 2025 valdes till att representera Sverige i Eurovision Song Contest.

5 OHJELMAN PROSESSI JA TAUSTA

Pohjanmaan kulttuuriohjelman päivitys toteutettiin keväällä 2025. Aikaisempi vuosille 2021–2025 laadittu ohjelma otettiin uudelleen tarkasteluun erityisesti vision, painopisteiden sekä yhteistyön ja toimintatapojen osalta. Päivityksessä kulttuuriohjelman sisältöä ajanmukaistettiin ja muokattiin vastaamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia. Ohjelman päivitys toteutettiin kolmessa työpajassa, jotka järjestettiin kaksikielisinä etätoteutuksina. Työpajat fasilitoi aluekehittämisen konsulttitoimisto *MDI part of FCG*. Kulttuuriohjelman aineisto on päivitetty työskentelyssä käytyjen keskustelujen ja syntyneen aineiston pohjalta MDI:n asiantuntijoiden toimesta.

Pohjanmaalla ajankohtainen, samaan aikaan käynnissä oleva prosessi on uuden Pohjanmaan maakuntastrategian laadinta. Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuripoliittinen toimenpide on tuore kulttuuripoliittinen selonteko, joka annettiin eduskunnalle loppuvuodesta 2024. Selonteko tulee vaikuttamaan kulttuurin kenttään tulevaisuudessa pitkällä aikajänteellä ja sen tavoitteet on laadittu 2040-luvulle asti (Valtioneuvosto 2024). Valtakunnalliseen toimintakenttään tulee lähitulevaisuudessa vaikuttamaan myös sivistyshallintouudistus, jonka myötä syntyy uusi taide- ja kulttuurivirasto. Uudistuksella on vaikutuksia myös alueellisesti, sillä lakiesityksen mukaan alueelliset taidetoimikunnat lakkautetaan. Lain on tavoitteena astua voimaan vuoden 2026 alussa. (Taike). Uusi ilmiö kulttuuripolitiikan kentällä on myös kulttuurin teeman nouseminen keskusteluihin turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta. Kulttuuri nähdään erityisesti henkisen kriisinkestävyyyden kannalta merkittävänä (Huoltovarmuuskeskus 2024). Kulttuuriohjelman päivityksessä paljon puhututtanut kansainvälisyysnäkökulma tuli hienolla ja yllättävällä tavalla ajankohtaiseksi ja konkreettiseksi, kun vöyriäinen huumoriryhmä KAJ valittiin maaliskuussa 2025 edustamaan Ruotsia Euroviisuissa.

Kulturverksamheten i regioner och kommuner styrs av lagar. Grundlagen garanterar kulturella rättigheter för alla. Lagen om kommunal kulturverksamhet (166/2019) ger kulturen en omfattande roll i att främja livskraft, välfärd, delaktighet och tillgänglighet. Museilagen (314/2019) och bibliotekslagen (1492/2016) styr den regionalt och lokalt betydelsefulla kultur- och bildningsverksamheten i museer och bibliotek. Ur ett välfärdsfrämjande perspektiv har kulturfältet förändrats i och med de välfärdsområden som inledde sin verksamhet år 2023. Lagen om ordnande av social- och hälsovårdstjänster (612/2021) förpliktar både kommuner och välfärdsområden att samarbeta i främjandet av hälsa och välfärd. Kultur har identifierats som en del av helheten kring välfärd och tvärsektoriellt samarbete. Detta har också dokumenterats i social- och hälsovårdsministeriets kontrollista för rådgivningen om levnadsvanor (2022) och i kvalitetsrekommendationen för tjänster för äldre (2024).

Kulttuuritoimintaa alueilla ja kunnissa ohjaavat lait. Perustuslaki takaa kaikille kulttuuriset oikeudet. Kuntien kulttuuritoimintalaki (166/2019) nimeää kulttuuritoiminnalle kunnissa laajoja elinvoimaan, hyvinvointiin, osallisuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä tehtäviä. Museolaki (314/2019) ja kirjastolaki (1492/2016) ohjaavat alueellisesti ja paikallisesti tärkeää kulttuuri- ja sivistystoimintaa museoissa ja kirjastoissa. Hyvinvointia edistävän toiminnan näkökulmasta kulttuurin kenttä on muuttunut vuonna 2023 toimintansa aloittaneiden hyvinvointialueiden myötä. Laki sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä (612/2021) ohjaa sekä kuntia että hyvinvointialueita tekemään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kulttuuri on tunnistettu osa hyvinvoinnin kokonaisuutta ja monialaista yhteistyötä sekä se on kirjattu myös STM:n elintapaohjauksen tarkistuslistaan (2022) sekä ikääntyvien palveluiden laatusuositukseen (2024).

6 KÄLLOR – LÄHTEET

Försörjningsberedskapscentralen. (2024) [Kulttuurialan huoltovarmuus](#).

Huoltovarmuuskeskus. (2024) [Kulttuurialan huoltovarmuus](#).

Social- och hälsovårdsministeriet. (2022) Kontrollista för rådgivningen om levnadsvanor.

[Elintapaohjauksen tarkistuslista - työkalu elintapaohjauksen yhdyspintapalvelujen suunnitteluun ja valmisteluun](#).

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. (2022) Elintapaohjauksen tarkistuslista.

[Elintapaohjauksen tarkistuslista - työkalu elintapaohjauksen yhdyspintapalvelujen suunnitteluun ja valmisteluun](#).

Social- och hälsovårdsministeriet. (2024) [Kvalitetsrekommendation för att trygga en aktiv och funktionsduglig ålderdom och hållbara tjänster 2024–2027](#).

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. (2024) [Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027](#).

Taike. (inget datum) [Omstrukturering av kommissionerna](#).

Taike. (ei pvm) [Toimikuntarakenteen uudistus](#).

Statsrådet. (2024) [Kulturpolitisk redogörelse](#). Statsrådets publikationer 2024:56.

Valtioneuvosto. (2024). [Kulttuuripoliittinen selonteko](#). Valtioneuvoston julkaisuja 2024:55.

Kulturprogram Österbotten 2026–2030

Kulturprogram Österbotten används vid verksamhetsplanering och verksamhetsutveckling, för bidragsansökningar och projektarbete samt för bredare samarbetspartnerskap. Programmet ska berika kulturlivet och väcka intresse för kultur hos nya aktörer. Kulturprogrammet utgör en grund för det arbete som ger upphov till kulturell välfärd och kulturellt kunnande i samhället. Med dess hjälp skapaskällor av glädje och inspiration i vardagen. Programmet har gjorts upp i samarbete mellan KulturÖsterbotten / SÖFUK och Österbottens förbund.

Landskapet Österbotten

Landskapet Österbotten på Finlands västkust består av 14 kommuner med totalt ca 179 000 invånare.
Befolkningsstatistik: www.pohjanmaankompassi.fi/sv/framsida/

Följande kommuner hör till landskapet Österbotten: Jakobstad, Kaskö, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Laihela, Larsmo, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Vasa och Vörå.

Till området för samkommunen SÖFUK hör även Karleby. Laihela hör inte till området för SÖFUK.

Pohjanmaan kulttuuriohjelma 2026–2030

Pohjanmaan kulttuuriohjelmaa käytetään toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, apurahahakemuksiin ja hanketyöhön sekä yhteistyökumppanuuksien laajentamiseen. Sen tarkoituksena on rikastuttaa kulttuurielämää ja herättää uusien toimijoiden mielenkiintoa kulttuuria kohtaan. Kulttuuriohjelma on perusta työlle, joka tuottaa kulttuurista hyvinvointia ja osaamista yhteiskuntaan. Sen avulla luodaan ilon ja innostuksen lähteitä arkeen. Ohjelma on laadittu Pohjanmaan liiton ja KulturÖsterbottenin (SÖFUK) välisenä yhteistyönä.

Pohjanmaan maakunta

Pohjanmaa on Suomen länsirannikolla sijaitseva 14 kunnan ja noin 179 000 asukkaan maakunta.
Väestötilasto: www.pohjanmaankompassi.fi

Maakuntaan kuuluvat seuraavat kunnat: Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Laihia, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersören kunta, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa ja Vöyri.

SÖFUK-kuntayhtymän alueeseen kuuluu myös Kokkola. Laihia ei kuulu SÖFUK:n alueeseen.

